

Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
MACIEJ SZPUNAR
της 16ης Μαΐου 2018¹

Υπόθεση C-268/17

**Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta
κατά
ΑΥ**

[αίτηση του Županijski Sud u Zagrebu
(πρωτοδικείου του Ζάγκρεμπ, Κροατία)
για την έκδοση προδικαστικής απόφασης]

«Προδικαστική παραπομπή – Δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις – Απόφαση-πλαίσιο 2002/584/ΔΕΥ – Άρθρα 3, παράγραφος 2, και 4, παράγραφος 3 – Ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης – Λόγοι μη εκτελέσεως – Έννοια της τελεσίδικης απόφασης ως προς τις ίδιες πράξεις – Καταζητούμενος – Ιδιότητα του μάρτυρα στο κράτος μέλος εκτελέσεως»

1. Η παρούσα αίτηση προδικαστικής απόφασης του Županijski Sud u Zagrebu (πρωτοδικείου του Ζάγκρεμπ, Κροατία) δίνει στο Δικαστήριο τη δυνατότητα να αποφανθεί ότι, κατ' αρχήν, δεν είναι αρμόδιο να αποφανθεί επί της ερμηνείας διατάξεων σχετικών με τη μη εκτέλεση ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης (στο εξής: ΕΕΣ), εάν τα υποβληθέντα ερωτήματα προέρχονται από δικαστήριο του κράτους μέλους που εξέδωσε το εν λόγω ΕΕΣ σύμφωνα με την απόφαση-πλαίσιο 2002/584/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 2002, για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και τις διαδικασίες παράδοσης μεταξύ των κρατών μελών (στο εξής: απόφαση-πλαίσιο)².

Νομικό πλαίσιο

2. Το άρθρο 1 της απόφασης-πλαισίου, το οποίο επιγράφεται «Ορισμός και υποχρέωση εκτέλεσης του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης», έχει ως εξής:

«1. Το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης είναι δικαστική απόφαση η οποία εκδίδεται από κράτος μέλος προς το σκοπό της σύλληψης και της παράδοσης από άλλο κράτος μέλος προσώπου που καταζητείται για την άσκηση ποινικής δίωξης ή για την εκτέλεση ποινής ή μέτρου στερητικών της ελευθερίας.

2. Τα κράτη μέλη εκτελούν κάθε ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης βάσει της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης και σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας απόφασης-πλαίσιο.

3. Η παρούσα απόφαση-πλαίσιο δεν μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την τροποποίηση της υποχρέωσης σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των θεμελιωδών νομικών αρχών, όπως κατοχυρώνονται στο άρθρο 6 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση.»

¹ Γλώσσα του πρωτοτύπου: η αγγλική.

² ΕΕ 2002, L 190, σ. 1.

3. Το άρθρο 2, με τίτλο «Πεδίο εφαρμογής του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης», ορίζει, στις παραγράφους 1 και 2, τα ακόλουθα:

«1. Ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης μπορεί να εκδίδεται για πράξεις που τιμωρούνται από το δίκαιο του κράτους μέλους έκδοσης του σχετικού εντάλματος (εφεξής καλούμενο “κράτος έκδοσης του εντάλματος”) με στερητική της ελευθερίας ποινή ή με στερητικό της ελευθερίας μέτρο ασφαλείας ανώτατης διάρκειας τουλάχιστον δώδεκα μηνών ή, εάν έχει ήδη επιβληθεί ποινή ή μέτρο ασφαλείας, για απαγγελθείσες καταδίκες διάρκειας τουλάχιστον τεσσάρων μηνών.

2. Η παράδοση βάσει ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης υπό τις προϋποθέσεις της παρούσας απόφασης-πλαίσιο και χωρίς έλεγχο του διττού αξιοποίνου της πράξης, χωρεί για τις ακόλουθες αξιόποινες πράξεις, εφόσον τιμωρούνται στο κράτος μέλος έκδοσης του εντάλματος με στερητική της ελευθερίας ποινή ή στερητικό της ελευθερίας μέτρο ασφαλείας ανώτατης διάρκειας τουλάχιστον τριών ετών και όπως ορίζονται από το δίκαιο του κράτους μέλους έκδοσης του εντάλματος:

[...]

– δωροδοκία,

[...]».

4. Οι «[λ]όγοι υποχρεωτικής μη εκτέλεσης του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης» απαριθμούνται στο άρθρο 3 της ως άνω αποφάσεως-πλαισίου, κατά το οποίο:

«Η δικαστική αρχή εκτέλεσης του κράτους μέλους εκτέλεσης (εφεξής καλούμενη “δικαστική αρχή εκτέλεσης”) αρνείται την εκτέλεση του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης στις ακόλουθες περιπτώσεις:

[...]

2. εάν από τις πληροφορίες που διαθέτει η δικαστική αρχή εκτέλεσης προκύπτει ότι ο καταζητούμενος έχει δικασθεί τελεσιδικώς για τις ίδιες πράξεις από κράτος μέλος υπό τον όρο ότι, σε περίπτωση καταδίκης, η καταδίκη έχει εκτιθεί ή εκτίεται ή δεν μπορεί πλέον να εκτιθεί σύμφωνα με το δίκαιο του κράτους μέλους της καταδίκης·

[...]».

5. Κατά το άρθρο 4 της αποφάσεως-πλαισίου, το οποίο φέρει τον τίτλο «Λόγοι προαιρετικής μη εκτέλεσης του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης»:

«Η δικαστική αρχή εκτέλεσης μπορεί να αρνηθεί την εκτέλεση του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης:

[...]

3. όταν οι δικαστικές αρχές εκτέλεσης του κράτους μέλους αποφάσισαν είτε να μην ασκήσουν δίωξη για την αξιόποινή πράξη που αποτελεί το αντικείμενο του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης είτε να παύσουν τη δίωξη ή όταν ο καταζητούμενος έχει δικασθεί τελεσιδικώς για τις αυτές πράξεις σε κράτος μέλος, με αποτέλεσμα να κωλύεται η μεταγενέστερη άσκηση δίωξης·

[...]».

Πραγματικά περιστατικά, διαδικασία και προδικαστικά ερωτήματα

6. Εις βάρος του ΑΥ, ο οποίος είναι Ούγγρος υπήκοος και πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου ουγγρικής εταιρίας, ασκήθηκε ποινική δίωξη ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου. Σύμφωνα με το κατηγορητήριο που συνέταξε στις 31 Μαρτίου 2014 το Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta (γραφείο για την καταπολέμηση της διαφθοράς και του οργανωμένου εγκλήματος, στο εξής: USKOK), ο ΑΥ φέρεται να είχε συμφωνήσει στην καταβολή ενός σημαντικού χρηματικού ποσού σε υψηλόβαθμο αξιωματούχο στην Κροατία, με αντάλλαγμα τη σύναψη συμβάσεως μεταξύ της ουγγρικής εταιρίας και της Κροατικής Κυβερνήσεως.

7. Στις 10 Ιουνίου 2011, το USKOK κίνησε έρευνα εις βάρος του ΑΥ ως υπόπτου για την τέλεση πράξεων ενεργητικής δωροδοκίας, ενημερώνοντας πλήρως, προ της κινήσεως της οικείας διαδικασίας, την ουγγρική εισαγγελία και διά ζώσης τον Ούγγρο γενικό εισαγγελέα. Με την απόφαση περί κινήσεως της εν λόγω διαδικασίας, ζητήθηκε από την αρμόδια ουγγρική αρχή να παράσχει διεθνή δικαστική συνδρομή, εξετάζοντας τον ΑΥ ως ύποπτο και επιδίδοντάς του κλήση προς εμφάνιση. Οι αιτήσεις δικαστικής συνδρομής απεστάλησαν κατά το διάστημα από τις 10 Ιουνίου 2011 μέχρι τον Σεπτέμβριο του 2013.

8. Οι ουγγρικές αρχές αρνήθηκαν να εκτελέσουν τις αιτήσεις δικαστικής συνδρομής. Συνεπεία αυτού, δεν κατέστη δυνατό να ανεύρουν οι αρμόδιες κροατικές αρχές τον ύποπτο ΑΥ και, τον Δεκέμβριο του 2012, ανεστάλη η διενεργούμενη εις βάρος του έρευνα στην Κροατία.

9. Ωστόσο, επί τη βάσει των πληροφοριών που του κοινοποιήθηκαν με το προσαρτημένο στην αίτηση δικαστικής συνδρομής παράρτημα, ο Ούγγρος γενικός εισαγγελέας κίνησε διαδικασία έρευνας καθόσον υπήρχαν βάσιμες υπόνοιες τελέσεως εγκλήματος κατά του κύρους του δημοσίου βίου της χώρας, ήτοι του ποινικού αδικήματος της ενεργητικής δωροδοκίας σε διεθνές επίπεδο, κατά την έννοια των σχετικών διατάξεων του ουγγρικού ποινικού κώδικα [Büntető Törvénykönyvről]. Με απόφαση την οποία εξέδωσε η ουγγρική εθνική υπηρεσία ερευνών βάσει του ουγγρικού κώδικα ποινικής δικονομίας [Büntetőeljárásról szóló törvény], η υπόθεση για την οποία κινήθηκε η έρευνα τέθηκε στο αρχείο στις 20 Ιανουαρίου 2012, με την αιτιολογία ότι οι συγκεκριμένες πράξεις δεν στοιχειοθετούσαν ποινικό αδίκημα. Εντούτοις, η έρευνα δεν είχε κινηθεί εις βάρος του ΑΥ ως υπόπτου, αλλά αφορούσε μόνον την εικαζόμενη αξιόποινη πράξη. Στο πλαίσιο αυτό, ο ΑΥ εξετάστηκε ως μάρτυρας. Σε αυτή τη διαδικασία, ο υψηλόβαθμος αξιωματούχος στην Κροατία δεν εξετάστηκε ούτε ως μάρτυρας.

10. Κατά το αιτούν δικαστήριο, άλλες διαδικασίες που κινήθηκαν στην Ουγγαρία έπαυσαν χωρίς να δοθεί συνέχεια λόγω ελλείψεως νέων πραγματικών περιστατικών, μεταγενέστερων των ήδη αναφερομένων στην απόφαση της 20ής Ιανουαρίου 2012.

11. Την 1η Οκτωβρίου 2013, μετά την προσχώρηση της Δημοκρατίας της Κροατίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση και πριν κινηθεί οποιαδήποτε ποινική διαδικασία στην Κροατία βάσει των εφαρμοστέων εθνικών διατάξεων, το USKOK εξέδωσε ΕΕΣ εις βάρος του ΑΥ.

12. Με απόφαση που εξέδωσε στις 7 Οκτωβρίου 2013 το Fővárosi Törvényszék (Ανώτερο Δικαστήριο της Βουδαπέστης, Ουγγαρία) αρνήθηκε την εκτέλεση αυτού του ΕΕΣ με την αιτιολογία ότι από τις πληροφορίες που είχε στη διάθεσή του προέκυψε ότι στην Ουγγαρία είχε ήδη κινηθεί, για τις ίδιες πράξεις με εκείνες στις οποίες βασιζόταν το ένταλμα συλλήψεως, ποινική διαδικασία στην οποία δεν δόθηκε συνέχεια από τις ουγγρικές δικαστικές αρχές.

13. Κατόπιν της εισηγήσεως για παραπομπή της υποθέσεως ενώπιον δικαστικού σχηματισμού και της αποφάσεως να παραπεμφθεί στο αιτούν δικαστήριο η υπόθεση του ΑΥ, η υπόθεση ανατέθηκε στο δικαστικό συμβούλιο του ως άνω δικαστηρίου, στο τμήμα ευρωπαϊκών ενταλμάτων συλλήψεως, σύμφωνα με τη σχετική διάταξη του κροατικού κώδικα ποινικής δικονομίας. Στις 15 Δεκεμβρίου 2015, εκδόθηκε εις βάρος του ΑΥ, ως καταζητούμενου, δεύτερο ΕΕΣ. Το ένταλμα αυτό ουδέποτε εκτελέστηκε στη Δημοκρατία της Ουγγαρίας.

14. Στις 27 Ιανουαρίου 2017, το δεύτερο αυτό ΕΕΣ υποβλήθηκε εκ νέου στις αρμόδιες ουγγρικές αρχές από το αιτούν δικαστήριο.

15. Στη συνέχεια, μετά την παρέλευση 60 ημερών από την τελευταία αυτή υποβολή του δεύτερου ΕΕΣ, το αιτούν δικαστήριο αποτάθηκε στον αντιπρόσωπο της Κροατίας (στο εξής: Εθνικό Μέλος της Κροατίας) στη Eurojust. Κατόπιν παρεμβάσεώς του, το Εθνικό Μέλος της Κροατίας στη Eurojust προώθησε στο αιτούν δικαστήριο γνωμοδότηση της αρμόδιας ουγγρικής αρχής, κατά την οποία, αφενός, η ίδια δεν ήταν υποχρεωμένη να εκτελέσει το εκδοθέν ΕΕΣ και, αφετέρου, στην Ουγγαρία ήταν εκ του νόμου αδύνατη τόσο η σύλληψη του κατηγορουμένου ΑΥ όσο και η κίνηση νέας διαδικασίας για την εκτέλεση του ΕΕΣ που είχε εκδοθεί στην Κροατία στις 15 Δεκεμβρίου 2015. Μια γνωμοδότηση της αρμόδιας ουγγρικής δικαστικής αρχής με το ίδιο ακριβώς περιεχόμενο διαβιβάστηκε στο αιτούν δικαστήριο στις 4 Απριλίου 2017.

16. Το αιτούν δικαστήριο, διατηρώντας αμφιβολίες όσον αφορά την ερμηνεία των λόγων αρνήσεως εκτελέσεως του ΕΕΣ που προβλέπονται από τα άρθρα 3, παράγραφος 2, και 4, παράγραφος 3, της αποφάσεως-πλαisiού, υπέβαλε στο Δικαστήριο, με διάταξη που εκδόθηκε στις 16 Μαΐου 2017 και περιήλθε στο Δικαστήριο στις 18 Μαΐου 2017, αίτηση προδικαστικής αποφάσεως επί των ακόλουθων ερωτημάτων:

- «1) Έχει το άρθρο 4, σημείο 3, της [αποφάσεως-πλαisiού] την έννοια ότι το γεγονός ότι δεν έχουν ασκηθεί διώξεις για την αξιόποινη πράξη που αποτελεί το αντικείμενο ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψεως ή ότι παύουν οι ήδη ασκηθείσες έχει σχέση μόνο με την αξιόποινη πράξη που αποτελεί το αντικείμενο του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψεως ή η διάταξη αυτή έχει την έννοια ότι η μη άσκηση διώξεων ή η παύση τους πρέπει επίσης να αφορά το καταζητούμενο πρόσωπο υπό την ιδιότητα του υπόπτου/κατηγορούμενου στο πλαίσιο αυτών των διώξεων;
- 2) Μπορεί κράτος μέλος να αρνηθεί, με βάση το άρθρο 4, σημείο 3, της [αποφάσεως-πλαisiού], να εκτελέσει [εκδοθέν] ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψεως, όταν η δικαστική αρχή του άλλου κράτους μέλους έχει αποφασίσει είτε να μην προβεί σε διώξεις για την αξιόποινη πράξη που αποτελεί το αντικείμενο του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψεως είτε να τις παύσει, στην περίπτωση κατά την οποία, στο πλαίσιο αυτών των διώξεων, το καταζητούμενο πρόσωπο είχε την ιδιότητα του μάρτυρα και όχι αυτή του υπόπτου/κατηγορούμενου;
- 3) Συνιστά για τα άλλα κράτη μέλη η απόφαση να παύσει η έρευνα, στο πλαίσιο της οποίας το καταζητούμενο πρόσωπο δεν είχε την ιδιότητα του υπόπτου, αλλά εξετάστηκε με την ιδιότητα του μάρτυρα, λόγω για να μη δοθεί συνέχεια στο εκδοθέν ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψεως, σύμφωνα με το άρθρο 3, σημείο 2, της [αποφάσεως-πλαisiού];
- 4) Ποια είναι η σχέση μεταξύ του υποχρεωτικού λόγου αρνήσεως της παραδόσεως που προβλέπεται στο άρθρο 3, σημείο 2, της [αποφάσεως-πλαisiού], στην περίπτωση κατά την οποία “από τις πληροφορίες που διαθέτει η δικαστική αρχή εκτέλεσης προκύπτει ότι ο καταζητούμενος έχει δικασθεί τελεσιδικώς για τις ίδιες πράξεις από κράτος μέλος”, και του προαιρετικού λόγου αρνήσεως της παραδόσεως που προβλέπεται στο άρθρο 4, σημείο 3, της [αποφάσεως-πλαisiού], στην περίπτωση κατά την οποία “ο καταζητούμενος έχει δικασθεί τελεσιδικώς για τις αυτές πράξεις σε κράτος μέλος, με αποτέλεσμα να κωλύεται η μεταγενέστερη άσκηση δίωξης”;

5) Έχει το άρθρο 1, παράγραφος 2, της [αποφάσεως-πλαϊσίου] την έννοια ότι το κράτος εκτελέσεως οφείλει να εκδώσει απόφαση επί παντός ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως που του διαβιβάζεται, τούτο δε και στην περίπτωση που έχει ήδη αποφασίσει επί προηγούμενου ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως που εκδόθηκε από την άλλη δικαστική αρχή κατά του ίδιου προσώπου που καταζητείται στο πλαίσιο της ίδιας ποινικής διαδικασίας, το δε νέο ευρωπαϊκό ένταλμα συλλήψεως εκδόθηκε λόγω μεταβολής των περιστάσεων στο κράτος εκδόσεως του ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως (απόφαση περί παραπομπής – κίνηση της ποινικής διαδικασίας, αυστηρότερο κριτήριο ως προς τις ενδείξεις για τη διάπραξη της αξιόποινης πράξεως, νέα αρμόδια δικαστική αρχή ή νέο αρμόδιο δικαστήριο);»

17. Αποφασίστηκε ότι, λαμβανομένων υπόψη των ιδιαίτερων περιστάσεών της, η παρούσα υπόθεση πρέπει να εκδικαστεί κατά προτεραιότητα, σύμφωνα με το άρθρο 53, παράγραφος 3, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου.

18. Γραπτές παρατηρήσεις κατέθεσαν οι διάδικοι της κύριας δίκης, η Κροατική, η Τσεχική, η Ουγγρική, η Αυστριακή και η Ρουμανική Κυβέρνηση, η Ιρλανδία, καθώς και η Επιτροπή. Οι διάδικοι της κύριας δίκης, η Κροατική και η Ουγγρική Κυβέρνηση καθώς και η Επιτροπή έλαβαν μέρος στην επ' ακροατηρίου συζήτηση, η οποία διεξήχθη στις 28 Φεβρουαρίου 2018.

Ανάλυση

Επί της αρμοδιότητας του Δικαστηρίου

19. Στην υπό κρίση υπόθεση, το δικαστήριο του κράτους μέλους που εξέδωσε το ΕΕΣ ζητεί διευκρινίσεις σχετικά με την εκτέλεση του εν λόγω ΕΕΣ. Συναφώς, το αιτούν δικαστήριο θέτει μια σειρά ερωτημάτων σχετικά με τους λόγους αρνήσεως εκτελέσεως του ΕΕΣ οι οποίοι προβλέπονται από τα άρθρα 3, παράγραφος 2, και 4, παράγραφος 3, της αποφάσεως-πλαϊσίου.

20. Τούτο φαίνεται κάπως παράδοξο δεδομένου ότι η απάντηση του Δικαστηρίου θα αφορά μόνον τις αρχές εκτελέσεως.

21. Συνήθως, υποθέσεις που έχουν ως αντικείμενο το ΕΕΣ ανακύπτουν στο πλαίσιο διαφορών μεταξύ των δικαστικών αρχών δύο κρατών μελών. Οι αρχές του ενός κράτους μέλους εκδίδουν το ΕΕΣ ενώ οι αρχές του άλλου κράτους μέλους εκτελούν αυτό το ΕΕΣ.

22. Ως εκ τούτου, κατά κανόνα, υποθέσεις οι οποίες αφορούν ζητήματα εκτελέσεως και, ειδικότερα, ζητήματα σχετικά με τους πιθανούς λόγους αρνήσεως εκτελέσεως εγείρονται από τις δικαστικές αρχές εκτελέσεως, δεδομένου ότι αυτές είναι οι αρχές που επιθυμούν την αποσαφήνιση των ορίων των λόγων αρνήσεως εκτελέσεως³. Αυτές οι αρχές ζητούν να μάθουν εάν μπορούν ή οφείλουν να μην εκτελέσουν ένα ΕΕΣ.

23. Κατά τα φαινόμενα, το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι ανάλογα με την απάντηση που θα δώσει το Δικαστήριο, ενδέχεται να υποχρεωθεί το ίδιο να ανακαλέσει το ΕΕΣ. Έτσι, εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι συντρέχουν λόγοι για την άρνηση εκτελέσεως του ΕΕΣ από τις ουγγρικές αρχές, το αιτούν δικαστήριο θα πράξει τα δέοντα ώστε να ανακληθεί το ΕΕΣ.

³ Βλ., παραδείγματος χάριν, αποφάσεις της 16ης Νοεμβρίου 2010, Mantello (C-261/09, EU:C:2010:683), της 5ης Απριλίου 2016, Aranyosi και Căldăraru (C-404/15 και C-659/15 PPU, EU:C:2016:198), της 24ης Μαΐου 2016, Dworzecki (C-108/16 PPU, EU:C:2016:346), και της 10ης Αυγούστου 2017, Turikas (C-270/17 PPU, EU:C:2017:628).

24. Θεωρώ ότι το Δικαστήριο δεν είναι σε θέση να απαντήσει στα προδικαστικά ερωτήματα 1 έως 4. Και τούτο διότι, κατ' εμέ, το Δικαστήριο στερείται της σχετικής αρμοδιότητας⁴.

25. Από το άρθρο 267, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ συνάγεται σαφώς ότι το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να εκδώσει προδικαστική απόφαση στην περίπτωση που το αιτούν δικαστήριο κρίνει ότι η απάντηση επί του υποβληθέντος ερωτήματος είναι «αναγκαία» για την έκδοση της δικής του αποφάσεως.

26. Σε υποθέσεις όπως η επίμαχη εν προκειμένω, αδυνατώ απλώς να διακρίνω πού έγκειται αυτή η αναγκαιότητα της απαντήσεως του Δικαστηρίου όσον αφορά τη διαδικασία που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου. Είναι αληθές ότι, κατά κανόνα, οι αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως είναι παραδεκτές και μόνον σε σπάνιες και ακραίες περιπτώσεις το Δικαστήριο αρνείται να δώσει απάντηση. Οι αιτήσεις αυτές τεκμαίρεται ότι είναι λυσιτελείς⁵. Είναι δε αντικειμενικό το ζήτημα αν το προδικαστικό ερώτημα είναι λυσιτελές.

27. Πάντως, το Δικαστήριο έχει αρνηθεί, σε περιπτώσεις τις οποίες το ίδιο έχει χαρακτηρίσει ως «εξαιρετικές»⁶, να απαντήσει, είτε επειδή επρόκειτο για υποθετικές καταστάσεις είτε επειδή τα υποβληθέντα ερωτήματα δεν ήσαν κρίσιμα για την επίλυση της διαφοράς ή δεν διατυπώνονταν με επαρκή σαφήνεια είτε επειδή τα πραγματικά περιστατικά δεν ήσαν αρκούντως σαφή.

28. Εκ πρώτης όψεως, τα ερωτήματα 1 έως 4 δεν εμπίπτουν σε καμία από τις κατηγορίες των περιπτώσεων στις οποίες το Δικαστήριο έχει αρνηθεί να απαντήσει. Εντούτοις, εξ όσων δύναμαι να γνωρίζω, το Δικαστήριο δεν είχε μέχρι σήμερα αντιμετωπίσει μια κατάσταση όπως αυτής της υπό κρίση υποθέσεως, δηλαδή την περίπτωση στην οποία οι αρχές του κράτους μέλους εκδόσεως του ΕΕΣ ζητούν να διαφωτιστούν σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των αρχών εκτελέσεως του ΕΕΣ.

29. Το ζήτημα εάν η αρχή που εκδίδει το ΕΕΣ αποφασίζει να το ανακαλέσει ή όχι είναι και πρέπει να είναι διαφορετικό από το ζήτημα των πιθανών λόγων μη εκτελέσεως. Έτσι, για παράδειγμα, εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι οι συγγκικές αρχές *μπορούν* να επικαλεστούν τα άρθρα 3, παράγραφος 2, και 4, παράγραφος 3, της αποφάσεως-πλαίσιου για να αρνηθούν την εκτέλεση του ΕΕΣ, τούτο, από νομικής απόψεως, ουδεμία συνέπεια έχει στο κατά πόσον η εκδούσα αρχή πρέπει να το διατηρήσει σε ισχύ ή όχι. Το αιτούν δικαστήριο θα μπορούσε είτε να διατηρήσει σε ισχύ το ΕΕΣ είτε να το ανακαλέσει.

30. Το ζήτημα που αποτελεί τη βάση της υπό κρίση αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία, σε μια συγκεκριμένη υπόθεση, διατάξεων του συγγκικού δικαίου υπό το φως της αποφάσεως-πλαίσιου. Οι συγγκικές αρχές είναι εν τέλει οι αρμόδιες να αποφασίσουν εάν πληρούνται οι απαιτήσεις των άρθρων 3, παράγραφος 2, και 4, παράγραφος 3, της αποφάσεως-πλαίσιου. Το αιτούν δικαστήριο δεν μπορεί να αναλάβει αυτό το καθήκον και, ουσιαστικά, να υποκαταστήσει τις συγγκικές αρχές.

4 Έχω πλήρη επίγνωση της νομικής διακρίσεως μεταξύ της αρμοδιότητας και του παραδεκτού, παρά το γεγονός ότι η πρακτική της σημασία ενδέχεται να είναι περιορισμένη και, υπ' αυτήν την έννοια, συντάσσομαι πλήρως με την επισκόπηση του γενικού εισαγγελέα N. Wahl στις προτάσεις του στην υπόθεση Gullotta και Farmacia di Gullotta Davide & C. (C-497/12, EU:C:2015:168, σημεία 16 έως 25). Αναφορικά με τη συγκεκριμένη διάκριση, βλ., επίσης, τις προτάσεις μου στην υπόθεση Rendón Marín και CS (C-165/14 και C-304/14, EU:C:2016:75, σημείο 48), και Nađmé, C., *Le renvoi préjudiciel en droit européen — Guide pratique*, (2η έκδοση), Larcier, Βρυξέλλες, 2010, σ. 85 και 86.

5 Βλ., παραδείγματος χάριν, απόφαση της 17ης Απριλίου 2018, Krüsemann κ.λπ. (C-195/17, C-197/17 έως C-203/17, C-226/17, C-228/17, C-254/17, C-274/17, C-275/17, C-278/17 έως C-286/17 και C-290/17 έως C-292/17, EU:C:2018:258, σκέψη 24 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

6 Βλ., για παράδειγμα, απόφαση της 5ης Ιουνίου 1997, Celestini (C-105/94, EU:C:1997:277, σκέψη 22).

31. Εάν, στην υπό κρίση υπόθεση, το Δικαστήριο απαντήσει στα ερωτήματα 1 έως 4, η απόφασή του δεν θα ήταν, ασφαλώς, δυνατό να έχει «[...] συμβουλευτικό απλώς χαρακτήρα και [να] στερ[είται] δεσμευτικότητας»⁷. Όμως, στην πραγματικότητα και από την οπτική του αιτούντος δικαστηρίου στην προκειμένη υπόθεση, θα ήταν ακριβώς αυτό: μία απόφαση αναμφίβολα ενδιαφέρουσα από θεωρητικής απόψεως, αλλά μη δυνάμενη να εφαρμοστεί εν προκειμένω στην πράξη από τις κροατικές αρχές. Η απόφαση μπορεί να έχει αξία μόνο για τις ουγγρικές αρχές –από τις οποίες, όμως, δεν προέρχεται η παρούσα αίτηση προδικαστικής αποφάσεως.

32. Εξάλλου, δεν πρέπει να λησμονείται ότι το όλο σύστημα στο οποίο στηρίζεται το ΕΕΣ βασίζεται στην αμοιβαία εμπιστοσύνη και την αναγνώριση μεταξύ των κρατών μελών εκδόσεως και εκτελέσεως. Είναι αυτονόητο ότι, κατά πρώτο και κύριο λόγο, το κράτος μέλος εκτελέσεως οφείλει να δείχνει εμπιστοσύνη στις ενέργειες του κράτους μέλους εκδόσεως. Όμως, και το κράτος μέλος εκδόσεως θα πρέπει να εμπιστεύεται τις ενέργειες του κράτους μέλους εκτελέσεως όταν το δεύτερο επικαλείται λόγους αρνήσεως εκτελέσεως του ΕΕΣ. Απαξ και το κράτος μέλος εκδόσεως αρχίσει να εφαρμόζει και να ερμηνεύει το δίκαιο του κράτους μέλους εκτελέσεως, προσπαθώντας να διαπιστώσει εάν το τελευταίο εφάρμοσε ορθώς το δίκαιό του, κινείται επικίνδυνα κοντά στην παραβίαση της αμοιβαίας εμπιστοσύνης. Στο πλαίσιο αυτό, σε αντίθεση, για παράδειγμα, με τα ζητήματα αστικού δικαίου, οι αρχές μιας χώρας δεν είναι σύνηθες να εφαρμόζουν, να ερμηνεύουν και να αξιολογούν το δίκαιο μιας άλλης χώρας. Στον μηχανισμό που έχει θεσπιστεί με τη διαδικασία της προδικαστικής παραπομπής, τα εθνικά δικαστήρια εκθέτουν τα πραγματικά περιστατικά και περιγράφουν την εφαρμοστέα εθνική νομοθεσία προκειμένου να επιτρέψουν στο Δικαστήριο να παράσχει μια χρήσιμη ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης η οποία θα εκπληρώνει τον σκοπό της. Τούτο όμως μπορεί να εξασφαλισθεί μόνον εάν το αιτούν δικαστήριο βρίσκεται πράγματι σε θέση να εφαρμόσει συνακόλουθα την ερμηνεία του Δικαστηρίου στην υπόθεση ενώπιόν του. Αφ' ης στιγμής τα κροατικά δικαστήρια δεν έχουν τη δυνατότητα να εφαρμόσουν το ουγγρικό ποινικό δίκαιο, η απάντηση του Δικαστηρίου θα είναι εν προκειμένω άσκοπη⁸.

33. Εν κατακλείδι, δεδομένου ότι τα προδικαστικά ερωτήματα αφορούν την ερμηνεία της αποφάσεως-πλαίσιου σε σχέση με ζητήματα τα οποία εμπίπτουν στην αρμοδιότητα των αρχών του κράτους μέλους εκτελέσεως, φρονώ ότι το Δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο να απαντήσει στα προδικαστικά ερωτήματα.

34. Όσον αφορά το ερώτημα 5, κατά την άποψή μου δεν τίθεται ζήτημα αρμοδιότητας. Στο πλαίσιο του θεσπιζόμενου με την απόφαση-πλαίσιο συστήματος, το οποίο διαπνέεται από το πνεύμα συνεργασίας μεταξύ των αρχών των διαφόρων κρατών μελών, η απάντηση που θα δοθεί στο συγκεκριμένο ερώτημα έχει, κατά πρώτο και κύριο λόγο, αξία για τις αρχές του κράτους μέλους εκτελέσεως. Όμως, η απάντηση σε αυτό το ερώτημα, με το οποίο το αιτούν δικαστήριο ζητεί ουσιαστικά να διευκρινιστεί εάν δυνάμει του άρθρου 1, παράγραφος 2, της αποφάσεως-πλαίσιου, η δικαστική αρχή εκτελέσεως οφείλει να εκδώσει απόφαση επί του ΕΕΣ που της διαβιβάστηκε, είναι επίσης αναγκαία προκειμένου το αιτούν δικαστήριο να μάθει εάν μπορεί νομίμως να αναμένει απάντηση από τη δικαστική αρχή εκτελέσεως. Κατόπιν τούτου, το αιτούν δικαστήριο θα μπορέσει να κρίνει εάν πρέπει να ανακαλέσει το δεύτερο ΕΕΣ. Σημειωτέον δε ότι το ερώτημα 5 είναι το μοναδικό το οποίο δεν απαιτεί ερμηνεία του ουγγρικού δικαίου από το αιτούν κροατικό δικαστήριο.

⁷ Αυτή είναι η ορολογία που έχει χρησιμοποιήσει το Δικαστήριο στη γνωμοδότηση 1/91 (Συμφωνία EOX – I), της 14ης Δεκεμβρίου 1991 (EU:C:1991:490, σκέψη 61), προκειμένου να χαρακτηρίσει τη φύση της διαδικασίας του άρθρου 267 ΣΛΕΕ.

⁸ Και αυτή ακριβώς είναι η ουσιώδης διαφορά με τις περιπτώσεις στις οποίες τα εθνικά δικαστήρια εφαρμόζουν αλλοδαπό δίκαιο, όπως συμβαίνει στις υποθέσεις αστικών διαφορών, δυνάμει των κανόνων του ιδιωτικού διεθνούς δικαίου περί συγκρούσεως των νόμων. Σε εκείνη την περίπτωση, το αιτούν δικαστήριο εκδίδει πάντοτε απόφαση, ακόμη και εάν εφαρμόσει αλλοδαπό δίκαιο. Τούτο δεν ισχύει εν προκειμένω.

Επί της ουσίας

Ερώτημα 5

35. Με το πέμπτο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, ουσιαστικά, να διευκρινιστεί εάν δυνάμει του άρθρου 1, παράγραφος 2, της αποφάσεως-πλαisiού η δικαστική αρχή εκτελέσεως είναι υποχρεωμένη να εκδώσει απόφαση επί ΕΕΣ που της διαβιβάζεται, ακόμη και εάν σε αυτό το κράτος μέλος είχε ήδη εκδοθεί απόφαση επί προγενέστερου ΕΕΣ σε σχέση με τον ίδιο καταζητούμενο και με την ίδια ποινική διαδικασία, όμως το δεύτερο ΕΕΣ έχει εκδοθεί από διαφορετική δικαστική αρχή λόγω μεταβολής των συνθηκών στο κράτος μέλος εκδόσεως.

36. Κατά το σαφές γράμμα του άρθρου 1, παράγραφος 2, της αποφάσεως-πλαisiού, τα κράτη μέλη εκτελούν κάθε ευρωπαϊκό ένταλμα συλλήψεως βάσει της αρχής της αμοιβαίας αναγνωρίσεως και σύμφωνα με τις διατάξεις της αποφάσεως-πλαisiού. Συναφώς, το άρθρο 15, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαisiού ορίζει ότι η δικαστική αρχή εκτελέσεως αποφασίζει εντός των προθεσμιών που ορίζονται στην απόφαση-πλαισιο σχετικά με την παράδοση του προσώπου που καταζητείται. Επιπλέον, το άρθρο 17, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαisiού προβλέπει ότι για την εξέταση και την εκτέλεση του ΕΕΣ ακολουθείται η διαδικασία του επείγοντος ενώ, βάσει της παραγράφου 6 του ίδιου άρθρου, η άρνηση εκτελέσεως του πρέπει να είναι αιτιολογημένη. Περαιτέρω, το άρθρο 22 της αποφάσεως-πλαisiού ορίζει ότι η δικαστική αρχή εκτελέσεως κοινοποιεί αμελλητί στη δικαστική αρχή εκδόσεως του εντάλματος την απόφαση σχετικά με την πορεία του ΕΕΣ.

37. Επιπροσθέτως, όπως θα εκθέσω διεξοδικότερα στη συνέχεια, η απαρίθμηση των λόγων μη εκτελέσεως του ΕΕΣ στα άρθρα 3 επ. της αποφάσεως-πλαisiού είναι εξαντλητική. Η ύπαρξη προγενέστερου ΕΕΣ δεν συγκαταλέγεται μεταξύ αυτών των λόγων.

38. Συνεπώς, οι αρχές του κράτους μέλους εκτελέσεως που δεν δίνουν συνέχεια σε ΕΕΣ παραβιάζουν τις απορρέουσες από την απόφαση-πλαισιο υποχρεώσεις τους.

39. Ως εκ τούτου, η απάντηση που προτείνω να δοθεί στο ερώτημα 5 είναι ότι, δυνάμει του άρθρου 1, παράγραφος 2, της αποφάσεως-πλαisiού, η δικαστική αρχή εκτελέσεως είναι υποχρεωμένη να εκδώσει απόφαση επί του ΕΕΣ που της διαβιβάζεται, ακόμη και όταν σε αυτό το κράτος μέλος είχε ήδη εκδοθεί απόφαση επί προγενέστερου ΕΕΣ σε σχέση με τον ίδιο καταζητούμενο και με την ίδια ποινική διαδικασία, όμως το δεύτερο ΕΕΣ έχει εκδοθεί από διαφορετική δικαστική αρχή λόγω μεταβολής των συνθηκών στο κράτος μέλος εκδόσεως.

Επί των ερωτημάτων 1 έως 4

40. Για την περίπτωση στην οποία το Δικαστήριο δεν συμφωνήσει με την ανάλυσή μου περί αρμοδιότητας όσον αφορά τα ερωτήματα 1 έως 4, θα εξετάσω στη συνέχεια, σε υποθετική βάση, τα λοιπά προδικαστικά ερωτήματα.

41. Με τα τέσσερα πρώτα ερωτήματά του, τα οποία πρέπει να εξεταστούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να μάθει εάν απόφαση όπως αυτή που εξέδωσε στις 20 Ιανουαρίου 2012 η ουγγρική κεντρική υπηρεσία ερευνών σχετικά με την παύση της διενεργούμενης στην Ουγγαρία διαδικασίας έρευνας μπορεί να συνιστά λόγο αρνήσεως εκτελέσεως κατά την έννοια των άρθρων 3, παράγραφος 2, ή 4, παράγραφος 3, της αποφάσεως-πλαisiού, με συνέπεια να αποκλείεται η εκτέλεση του εκδοθέντος ΕΕΣ εις βάρος του ΑΥ. Διερωτάται επίσης το αιτούν δικαστήριο ποια είναι η σχέση μεταξύ των δύο αυτών διατάξεων.

Η σχέση μεταξύ των άρθρων 3, παράγραφος 2, και 4, παράγραφος 3, της αποφάσεως-πλαisiού

42. Τα βασικά χαρακτηριστικά της αποφάσεως-πλαisiού όσον αφορά τους λόγους μη εκτελέσεως του ΕΕΣ είναι ήδη αρκετά οικεία στο Δικαστήριο: η απόφαση-πλαίσιο θεμελιώνεται στην αρχή της αμοιβαίας αναγνωρίσεως η οποία με τη σειρά της, ως «ακρογωνιαίος λίθος» της δικαστικής συνεργασίας, στηρίζεται στην αμοιβαία εμπιστοσύνη⁹ μεταξύ των κρατών μελών, προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος που έχει θέσει η Ένωση να αποτελέσει έναν χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης¹⁰. Προς τούτο, το άρθρο 1, παράγραφος 2, της αποφάσεως-πλαisiού θεσπίζει τον κανόνα ότι τα κράτη μέλη υποχρεούνται να εκτελούν κάθε ΕΕΣ βάσει της αρχής της αμοιβαίας αναγνωρίσεως και σύμφωνα με τις διατάξεις της ίδιας της αποφάσεως-πλαisiού. Κατά συνέπεια, εκτός από εξαιρετικές περιπτώσεις, οι δικαστικές αρχές εκτελέσεως μπορούν, αφενός, να αρνηθούν την εκτέλεση αυτών των ενταλμάτων μόνον στις εξαντλητικώς απαριθμούμενες περιπτώσεις μη εκτελέσεως που προβλέπονται από την απόφαση-πλαίσιο, ενώ, αφετέρου, η εκτέλεση των ΕΕΣ μπορεί να εξαρτάται μόνον από τις προϋποθέσεις που απαριθμούνται εξαντλητικώς εκεί. Επομένως, ενώ η εκτέλεση του ΕΕΣ αποτελεί τον κανόνα, η άρνηση εκτελέσεως προορίζεται να αποτελεί την εξαίρεση και πρέπει να ερμηνεύεται στενά¹¹.

43. Στο άρθρο 3 της αποφάσεως-πλαisiού καθορίζονται οι λόγοι υποχρεωτικής μη εκτελέσεως του ΕΕΣ, ενώ στο άρθρο 4 απαριθμούνται οι λόγοι προαιρετικής μη εκτελέσεως του ΕΕΣ.

44. Προκειμένου να διαπιστωθεί εάν, στην προκειμένη υπόθεση, οι ουγγρικές αρχές έχουν όντως τη δυνατότητα να αρνηθούν την εκτέλεση του ΕΕΣ, θα εξετάσω αρχικά τους λόγους υποχρεωτικής μη εκτελέσεως και, εν συνεχεία, τους λόγους προαιρετικής μη εκτελέσεως.

Επί του άρθρου 3, παράγραφος 2, της αποφάσεως-πλαisiού

45. Σύμφωνα με το άρθρο 3, παράγραφος 2, της αποφάσεως-πλαisiού, η δικαστική αρχή εκτελέσεως αρνείται την εκτέλεση του ΕΕΣ εάν πληροφορηθεί ότι ο καταζητούμενος έχει δικασθεί τελεσιδικώς από κράτος μέλος για την ίδια πράξη, υπό τον όρο ότι, σε περίπτωση καταδίκης, η καταδίκη έχει εκτιθεί ή εκτίεται ή δεν μπορεί πλέον να εκτιθεί σύμφωνα με το δίκαιο του κράτους μέλους της καταδίκης.

46. Έτσι, το ζήτημα εν προκειμένω είναι εάν το επίμαχο πρόσωπο έχει «δικασθεί τελεσιδικώς» κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 2, της αποφάσεως-πλαisiού και εάν συνιστά τέτοια τελεσιδική απόφαση η από 20 Ιανουαρίου 2012 απόφαση της ουγγρικής κεντρικής υπηρεσίας ερευνών να μη δοθεί συνέχεια στην έρευνα στο πλαίσιο της οποίας το πρόσωπο που εν συνεχεία βρέθηκε να καταζητείται βάσει ΕΕΣ εξετάστηκε απλώς ως μάρτυρας.

47. Το άρθρο 3, παράγραφος 2, της αποφάσεως-πλαisiού αποτελεί έκφραση της αρχής *ne bis in idem*, κατά την οποία ουδείς μπορεί να καταδικασθεί ή να διωχθεί ποινικά δύο φορές για την ίδια αξιόποινη πράξη¹². Η αρχή αυτή, η οποία στις έννομες τάξεις του αγγλοσαξονικού δικαίου χαρακτηρίζεται ως ο «κανόνας του διπλού αξιοποιήσιμου»¹³, ορίζεται πλέον, όσον αφορά την έννομη τάξη της Ένωσης, στο

⁹ Σε ορισμένες περιπτώσεις, στις αποφάσεις του Δικαστηρίου στην αγγλική γλώσσα γίνεται λόγος για «mutual confidence» αντί για «mutual trust». Κατ' εμέ, οι όροι αυτοί έχουν ακριβώς την ίδια σημασία και μπορούν να χρησιμοποιούνται εναλλακτικά.

¹⁰ Βλ., για παράδειγμα, απόφαση της 10ης Αυγούστου 2017, Turikas (C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, σκέψη 49).

¹¹ Βλ. απόφαση της 29ης Ιουνίου 2017, Porfławski (C-579/15, EU:C:2017:503, σκέψη 19 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

¹² Βλ. Klimek, L., *European Arrest Warrant*, Springer, Heidelberg et al., 2015, σ. 152.

¹³ Παραδείγματος χάριν, αναφέρεται υπ' αυτήν την έννοια στο πλαίσιο του άρθρου 3, παράγραφος 2, της αποφάσεως-πλαisiού, από τον Peers, S., *EU Justice and Home Affairs Law, Volume II: EU Criminal Law, Policing and Civil Law*, 4η έκδοση, OUP, Οξφόρδη, 2016, σ. 89.

άρθρο 50 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπου προβλέπεται ότι «κανείς δεν διώκεται ούτε τιμωρείται ποινικά για αδίκημα για το οποίο έχει ήδη αθωωθεί ή καταδικαστεί εντός της Ένωσης με οριστική απόφαση ποινικού δικαστηρίου σύμφωνα με το νόμο»¹⁴.

48. Παρότι ο ΑΥ και η Ουγγρική Κυβέρνηση υποστηρίζουν ότι η προαναφερθείσα απόφαση συνιστά «τελεσίδικη απόφαση» κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 2, της αποφάσεως-πλαisiού, εντούτοις, όλοι οι λοιποί μετέχοντες στη διαδικασία διαφωνούν με αυτή την άποψη.

49. Το γράμμα της διατάξεως δεν παρέχει ξεκάθαρη καθοδήγηση. Μολονότι σε μία τουλάχιστον από τις γλωσσικές αποδόσεις του άρθρου 3, παράγραφος 2, της αποφάσεως-πλαisiού διευκρινίζεται ρητώς ότι ο καταζητούμενος θα πρέπει να έχει καταδικασθεί δυνάμει αποφάσεως με ισχύ δεδικασμένου¹⁵, εντούτοις, στη συντριπτική πλειονότητα των λοιπών γλωσσικών αποδόσεων τα πράγματα δεν είναι τόσο σαφή.

50. Η μέχρι τούδε νομολογία του Δικαστηρίου δεν φαίνεται να προσφέρει σαφή απάντηση επ' αυτού.

51. Στην υπόθεση Mantello¹⁶, το Δικαστήριο υιοθέτησε μια μάλλον ευρεία ερμηνεία του άρθρου 3, παράγραφος 2, της αποφάσεως-πλαisiού. Ουσιαστικά, το Δικαστήριο εφάρμοσε κατ' αναλογία την ερειδόμενη στο άρθρο 54 της συμβάσεως εφαρμογής της Συμφωνίας του Σένγκεν νομολογία του και έκρινε ότι ο καταζητούμενος θεωρείται ότι έχει δικασθεί τελεσιδικώς για τις ίδιες πράξεις κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 2, της αποφάσεως-πλαisiού όταν, κατόπιν ποινικής διαδικασίας, έχει εξαλειφθεί οριστικά η δυνατότητα ασκήσεως ποινικής δίωξης ή όταν οι δικαστικές αρχές κράτους μέλους έχουν εκδώσει απόφαση με την οποία ο κατηγορούμενος απαλλάσσεται αμετάκλητα από τις κατηγορίες.

52. Παράλληλα, το Δικαστήριο επισήμανε ότι το ζήτημα εάν έχει εκδοθεί «τελεσίδικη» απόφαση κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 2, της αποφάσεως-πλαisiού διέπεται από το δίκαιο του κράτους μέλους στο οποίο έχει εκδοθεί η εν λόγω απόφαση¹⁷.

53. Στην έρευνα που διεξήχθη στην Ουγγαρία ο ΑΥ μετείχε απλώς ως μάρτυρας. Δεν ήταν κατηγορούμενος. Κατ' εμέ, για να γίνει δεκτό ότι κάποιο πρόσωπο έχει «δικασθεί τελεσιδικώς», θα πρέπει σε συγκεκριμένο στάδιο της διαδικασίας να είχε την ιδιότητα του κατηγορουμένου. Με άλλα λόγια, όπως ορθώς υπογράμμισε και η Επιτροπή, προκειμένου μια περίπτωση να εμπίπτει στο άρθρο 3, παράγραφος 2, της αποφάσεως-πλαisiού, η σχετική δίωξη θα πρέπει να έχει κινηθεί εις βάρος του ίδιου προσώπου.

54. Εξάλλου, από την απόφαση Turanský συνάγεται ότι η αρχή *ne bis in idem* δεν έχει εφαρμογή στην περίπτωση αποφάσεως με την οποία η αρχή κράτους μέλους, κατόπιν της εξετάσεως της ουσίας της υποθέσεως ενώπιόν της, διατάσσει, σε στάδιο προγενέστερο της απαγγελίας κατηγορίας κατά του προσώπου για το οποίο υπάρχει η υποψία ότι έχει διαπράξει έγκλημα, την προσωρινή παύση της ποινικής δίωξης, εφόσον αυτή η απόφαση για παύση της δίωξης δεν εξαλείφει οριστικά, κατά την εθνική νομοθεσία του κράτους αυτού, τη δυνατότητα άσκησης ποινικής δίωξης και, ως εκ τούτου, δεν συνιστά εμπόδιο για την άσκηση, στο κράτος αυτό, νέας ποινικής δίωξης για τις ίδιες πράξεις¹⁸.

14 Επιπλέον, στην Ευρώπη, η αρχή αυτή αποτυπώνεται και σε αρκετές άλλες νομικές πράξεις: στο πρωτόκολλο αριθ. 7 της ΕΣΔΑ, στη σύμβαση εφαρμογής της Συμφωνίας του Σένγκεν, της 14ης Ιουνίου 1985, μεταξύ των κυβερνήσεων των κρατών της Οικονομικής Ένωσης Μπενελούξ, της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας και της Γαλλικής Δημοκρατίας, σχετικά με τη σταδιακή κατάργηση των ελέγχων στα κοινά σύνορα, και στην ευρωπαϊκή σύμβαση εκδόσεως του Συμβουλίου της Ευρώπης της 13ης Δεκεμβρίου 1957.

15 Βλ., για παράδειγμα, την απόδοση στη γερμανική γλώσσα («rechtskräftig verurteilt»).

16 Απόφαση της 16ης Νοεμβρίου 2010 (C-261/09, EU:C:2010:683).

17 Βλ. απόφαση της 16ης Νοεμβρίου 2010, Mantello (C-261/09, EU:C:2010:683, σκέψη 46).

18 Απόφαση της 22ας Δεκεμβρίου 2008, Turanský (C-491/07, EU:C:2008:768, σκέψη 45). Βλ., επίσης, αποφάσεις της 5ης Ιουνίου 2014, M (C-398/12, EU:C:2014:1057, σκέψη 31), και της 29ης Ιουνίου 2016, Kossowski (C-486/14, EU:C:2016:483, σκέψη 34). Προφανώς, το ζήτημα αυτό αναπόκειται στην κρίση του αιτούντος δικαστηρίου.

55. Τέλος, με την απόφαση Kossowski, το Δικαστήριο έκρινε ότι διάταξη της εισαγγελικής αρχής με την οποία παύει η ποινική δίωξη και δεν δίνεται συνέχεια στην ανακριτική διαδικασία δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως τελεσίδικη απόφαση όταν είναι σαφές ότι η διαδικασία περατώθηκε και η υπόθεση τέθηκε στο αρχείο χωρίς να διεξαχθεί λεπτομερής ανάκριση¹⁹.

56. Όσον αφορά την προκειμένη υπόθεση, με βάση τις πληροφορίες που έδωσε το αιτούν δικαστήριο, δεν είναι εύκολο να εξακριβωθεί εάν διενεργήθηκε λεπτομερής ανάκριση. Κατά την άποψή μου, δυνάμει της αρχής της αμοιβαίας εμπιστοσύνης, τεκμαίρεται ότι διενεργήθηκε όντως λεπτομερής ανάκριση. Στο πλαίσιο αυτό, αν και ομολογουμένως είναι δύσκολο να διερευνηθεί το (κροατικό) αιτούν δικαστήριο την πρακτική των ουγγρικών αρχών, θεωρώ ότι το τεκμήριο αυτό δεν αντικρούστηκε από το αιτούν δικαστήριο. Πάντως, οι παρατηρήσεις αυτές έχουν υποθετικό χαρακτήρα, δεδομένου ότι, όπως προαναφέρθηκε, η ποινική δίωξη δεν ασκήθηκε *εις βάρος* του ΑΥ, όπερ σημαίνει ότι το άρθρο 3, παράγραφος 2, της αποφάσεως-πλαisiού δεν εφαρμόζεται.

57. Ως εκ τούτου, φρονώ ότι πρόσωπο το οποίο εξετάστηκε ως μάρτυρας στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι έχει «δικασθεί τελεσίδικως» από κράτος μέλος για τους σκοπούς του άρθρου 3, παράγραφος 2, της αποφάσεως-πλαisiού.

Επί του άρθρου 4, παράγραφος 3, της αποφάσεως-πλαisiού

58. Το πρώτο και το δεύτερο ερώτημα αναφέρονται στο άρθρο 4, παράγραφος 3, της αποφάσεως-πλαisiού. Το πρώτο τμήμα της διατάξεως αυτής επιτρέπει στις δικαστικές αρχές εκτελέσεως να αρνηθούν την εκτέλεση του ΕΕΣ εάν οι ίδιες έχουν αποφασίσει είτε να μην ασκήσουν είτε να παύσουν την ποινική δίωξη για το αδίκημα επί του οποίου έχει εκδοθεί το ΕΕΣ.

59. Κατά τα φαινόμενα, για να αρνηθούν την εκτέλεση του επίμαχου εν προκειμένω ΕΕΣ οι αρμόδιες ουγγρικές αρχές επικαλούνται την εθνική διάταξη με την οποία μεταφέρθηκε στην εσωτερική έννομη τάξη το άρθρο 4, παράγραφος 3, της αποφάσεως-πλαisiού.

60. Επιβάλλεται να τονιστεί εξ αρχής ότι το άρθρο 4, παράγραφος 3, της αποφάσεως-πλαisiού, το οποίο μέχρι στιγμής δεν έχει ερμηνευθεί από το Δικαστήριο, συνιστά λόγο προαιρετικής αρνήσεως εκτελέσεως του ΕΕΣ. Βάσει της εν λόγω διατάξεως, η δικαστική αρχή εκτελέσεως δύναται να αρνηθεί να εκτελέσει ΕΕΣ εφόσον έχει αποφασίσει είτε ότι δεν θα ασκήσει ποινική δίωξη για το αδίκημα στο οποίο στηρίζεται το ΕΕΣ είτε ότι θα παύσει την ποινική δίωξη ή εφόσον *εις βάρος* του καταζητούμενου έχει εκδοθεί σε άλλο κράτος μέλος για τις ίδιες πράξεις τελεσίδικη απόφαση, με συνέπεια να μη χωρεί άσκηση περαιτέρω διώξεως. Συναφώς, η δικαστική αρχή εκτελέσεως πρέπει να διαθέτει ένα περιθώριο εκτιμήσεως όσον αφορά το κατά πόσον είναι, ή όχι, σκόπιμο να αρνηθεί την εκτέλεση του ΕΕΣ²⁰.

61. Υποστηρίζεται συχνά ότι το πρώτο σκέλος του άρθρου 4, παράγραφος 3, της αποφάσεως-πλαisiού, το οποίο αποτελεί το αντικείμενο της υπό κρίση υποθέσεως, συνιστά επίσης, όπως το άρθρο 3, παράγραφος 2, μια έκφραση της αρχής *ne bis in idem*²¹. Μολονότι δεν είμαι αντίθετος προς αυτή την άποψη, θεωρώ ότι επιβάλλεται να υπογραμμιστεί, όπως ορθώς επισήμανε και η Επιτροπή με τις παρατηρήσεις της, ότι το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 4, παράγραφος 3, της

19 Βλ. απόφαση της 29ης Ιουνίου 2016, Kossowski (C-486/14, EU:C:2016:483, σκέψη 54).

20 Βλ. απόφαση της 29ης Ιουνίου 2017, Popławski (C-579/15, EU:C:2017:503, σκέψη 21), όσον αφορά το άρθρο 4, παράγραφος 6, της αποφάσεως-πλαisiού.

21 Βλ., για παράδειγμα, Klimek, L., *European Arrest Warrant*, Springer, Heidelberg et al., 2015, σ. 159, και Cimamonti, S., «European Arrest Warrant in practice and *ne bis in idem*», σε: N. Keijzer, E. Van Sliedregt, *The European Arrest Warrant in practice*, T.M.C. ASSER, Χάγη, 2009, σ. 114.

αποφάσεως-πλαisiού είναι ευρύτερο απ' αυτό της αρχής *ne bis in idem*. Εξάλλου, λόγω του προαιρετικού χαρακτήρα της προαναφερθείσας διατάξεως, δεν μπορεί να γίνει επίκληση της αρχής *ne bis in idem* προκειμένου να περιοριστεί ή να συρρικνωθεί το πεδίο εφαρμογής της συγκεκριμένης διατάξεως.

62. Αυτό το ευρύτερο πεδίο εφαρμογής αντανακλάται και στην αντίστοιχη ευρύτερη διατύπωση. Έτσι, το άρθρο 4, παράγραφος 3, της αποφάσεως-πλαisiού κάνει απλώς λόγο για «[...] αξιόποινη πράξη που αποτελεί το αντικείμενο του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης» και όχι για «πρόσωπο που καταζητείται».

63. Κατά την άποψη της Κροατικής, της Τσεχικής, της Αυστριακής και της Ρουμανικής Κυβερνήσεως, αλλά και της Ιρλανδίας, δεν μπορεί να γίνει επίκληση του άρθρου 4, παράγραφος 3, της αποφάσεως-πλαisiού όταν η απόφαση περί μη ασκήσεως διώξεως έχει ληφθεί στο πλαίσιο έρευνας στην οποία ο καταζητούμενος κατέθεσε απλώς ως μάρτυρας. Τούτο θα ήταν αντίθετο προς την αρχή *ne bis in idem*, σκοπός της οποίας είναι η προστασία του *ατόμου* από τις αρνητικές συνέπειες της διπλής διώξεως.

64. Κατά την άποψη του ΑΥ και της Ουγγρικής Κυβερνήσεως, το γεγονός ότι ο ΑΥ είχε απλώς την ιδιότητα του μάρτυρα στη διαδικασία που διεξήχθη στην Ουγγαρία είναι αδιάφορο για τους σκοπούς του άρθρου 4, παράγραφος 3, της αποφάσεως-πλαisiού. Παρόμοιες είναι και οι παρατηρήσεις της Επιτροπής.

65. Πιο συγκεκριμένα, η Ουγγρική Κυβέρνηση διατείνεται ότι δεν είναι κρίσιμο καθεαυτό το ζήτημα με ποια δικονομική ιδιότητα μετείχε το μνημονεύομενο στο ΕΕΣ πρόσωπο στην ποινική διαδικασία στην οποία δεν δόθηκε συνέχεια. Αντιθέτως, αναγκαίος είναι ο ουσιαστικός έλεγχος της εθνικής αποφάσεως με την οποία διατάσσεται η μη άσκηση διώξεως ή η παύση της. Προκειμένου το κράτος μέλος να αρνηθεί την εκτέλεση του ΕΕΣ, αρκεί η σχετική απόφαση να αφορά την ίδια παράβαση, δηλαδή να βασίζεται στις ίδιες πράξεις στις οποίες στηρίχθηκε η έκδοση του ΕΕΣ. Τούτο ακριβώς συνέβη εν προκειμένω.

66. Από το γράμμα της ως άνω διατάξεως δεν προκύπτει ρητώς ότι η ποινική διαδικασία πρέπει να στρέφεται κατά του προσώπου που καταζητείται. Όμως, η ερμηνεία της εν λόγω διατάξεως υπό την έννοια ότι επιτρέπεται η μη εκτέλεση ακόμη και όταν τα επίμαχα πραγματικά περιστατικά είναι μεν τα ίδια αλλά τα ενδιαφερόμενα πρόσωπα είναι διαφορετικά θεωρώ ότι είναι υπερβολικά διασταλτική. Προκειμένου να τύχει εφαρμογής το άρθρο 4, παράγραφος 3, της αποφάσεως-πλαisiού, η απόφαση περί παύσεως ή μη συνεχίσεως της ποινικής διαδικασίας θα πρέπει να αφορά τον καταζητούμενο χωρίς, ωστόσο, να είναι αναγκαίο το πρόσωπο αυτό να έχει χαρακτηριστεί τυπικώς ως κατηγορούμενος ή ύποπτος. Αυτό που έχει καθοριστική σημασία είναι να έχει εξεταστεί η πιθανότητα συμμετοχής του καταζητούμενου στην αξιόποινη πράξη.

67. Εξάλλου, η ερμηνεία αυτή είναι πλήρως σύμφωνη με τα εθνικά εκείνα νομικά συστήματα στα οποία οι ποινικοί δικονομικοί κανόνες ορίζουν ότι η έρευνα *in rem*²² πρέπει να προηγείται της ανακρίσεως και της συνακόλουθης έρευνας *in personam*²³. Οι ποινικές αρχές του κράτους μέλους δεν είναι αναγκαίο να προχωρούν στη δεύτερη φάση εάν το πόρισμα από τις έρευνες της πρώτης φάσεως είναι ότι δεν στοιχειοθετείται η τέλεση αξιόποινης πράξεως. Για τους σκοπούς του άρθρου 4, παράγραφος 3, της αποφάσεως-πλαisiού, δεν πρέπει να είναι κρίσιμο εάν η ποινική έρευνα περατώθηκε στη φάση *in rem* ή στη φάση *in personam*.

22 Κατά την οποία διαπιστώνεται αρχικώς κατά πόσον έχει πράγματι τελεστεί αξιόποινη πράξη.

23 Στο πλαίσιο της οποίας συλλέγονται αποδεικτικά στοιχεία σε σχέση με συγκεκριμένο πρόσωπο.

68. Ως, εκ τούτου, φρονώ ότι το άρθρο 4, παράγραφος 3, της αποφάσεως-πλαisiού έχει την έννοια ότι το ΕΕΣ μπορεί να μην εκτελείται όταν οι δικαστικές αρχές του κράτους εκτελέσεως, οι οποίες είναι επίσης αρμόδιες για τη διερεύνηση της αξιόποινης πράξεως που αποτελεί το αντικείμενο του ΕΕΣ, δεν έχουν κινήσει ή έχουν παύσει την ποινική διαδικασία, ακόμη και όταν ο καταζητούμενος δεν είχε την ιδιότητα του κατηγορουμένου ή του υπόπτου στη διαδικασία εκείνη, υπό την προϋπόθεση ότι οι αρχές αυτές έχουν εξετάσει την πιθανότητα να έχει τελέσει το συγκεκριμένο πρόσωπο την επίμαχη αξιόποινη πράξη.

69. Επομένως, η απάντηση που προτείνω να δοθεί στα ερωτήματα 1 έως 4 είναι η εξής: Πρόσωπα τα οποία στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας εξετάστηκαν ως μάρτυρες δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι έχουν «δικασθεί τελεσιδικώς» από κράτος μέλος για τους σκοπούς του άρθρου 3, παράγραφος 2, της αποφάσεως-πλαisiού. Το άρθρο 4, παράγραφος 3, της αποφάσεως-πλαisiού έχει την έννοια ότι το ΕΕΣ μπορεί να μην εκτελείται όταν οι δικαστικές αρχές του κράτους εκτελέσεως, οι οποίες είναι επίσης αρμόδιες για τη διερεύνηση της αξιόποινης πράξεως που αποτελεί το αντικείμενο του ΕΕΣ, δεν έχουν κινήσει ή έχουν παύσει την ποινική διαδικασία, ακόμη και όταν ο καταζητούμενος δεν είχε την ιδιότητα του κατηγορουμένου ή του υπόπτου στη διαδικασία εκείνη, υπό την προϋπόθεση ότι οι αρχές αυτές έχουν εξετάσει την πιθανότητα να έχει τελέσει το συγκεκριμένο πρόσωπο την επίμαχη αξιόποινη πράξη.

Πρόταση

70. Βάσει των ανωτέρω παρατηρήσεων, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στην αίτηση προδικαστικής αποφάσεως που του υπέβαλε το Žuranijski Sud u Zagrebu (πρωτοδικείο του Ζάγκρεμπ, Κροατία) ως εξής:

Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν είναι αρμόδιο να απαντήσει στα ερωτήματα 1 έως 4 που του υποβλήθηκαν με την από 18 Μαΐου 2017 αίτηση προδικαστικής αποφάσεως του Žuranijski Sud u Zagrebu (πρωτοδικείου του Ζάγκρεμπ).

Δυνάμει του άρθρου 1, παράγραφος 2, της αποφάσεως-πλαisiού 2002/584/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 2002, για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και τις διαδικασίες παράδοσης μεταξύ των κρατών μελών (απόφαση-πλαisiο), η δικαστική αρχή εκτελέσεως είναι υποχρεωμένη να εκδώσει απόφαση επί του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψεως (ΕΕΣ) που της διαβιβάζεται, ακόμη και όταν σε αυτό το κράτος μέλος είχε ήδη εκδοθεί απόφαση επί προγενέστερου ΕΕΣ σε σχέση με τον ίδιο καταζητούμενο και με την ίδια ποινική διαδικασία, όμως το δεύτερο ΕΕΣ έχει εκδοθεί από διαφορετική δικαστική αρχή λόγω μεταβολής των συνθηκών στο κράτος μέλος εκδόσεως.